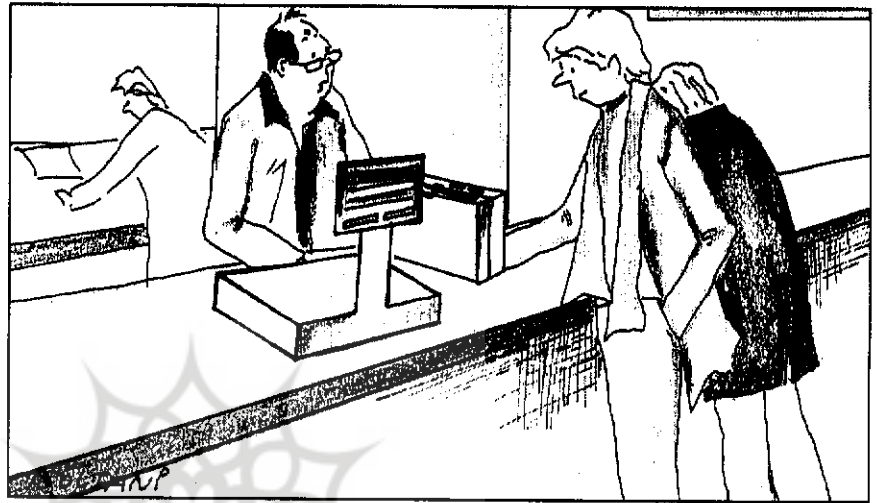

اصول مدیریت ریسک اعتباری

بخش سوم

تهیه و تنظیم: اداره تشکیلات و روش‌ها - بانک توسعه صادرات ایران

▲ افراد خاصی باید مسوولیت بازرسی کیفیت اعتبار را داشته باشند.

اعتبار، شامل بررسی و نظارت بر اسناد، شرایط قرارداد، تضمینات قانونی، وثایق و غیره.

● دقیق و روزآمد بودن اطلاعات سیستم اطلاعات مدیریت،

● تفکیک مناسب وظایف،

● کنترل کافی کلیه روندهای مربوط به

واحدهای پشتیبانی کننده (back office).

● برآوردن سیاست و روندهای از قبل

تعریف شده مدیریت و همچنین، قابلیت اجرا بر طبق قوانین و مقررات کاربردی.

۵۲- برای اینکه اجزای مختلف مدیریت

ریسک عملکرد مناسبی داشته باشند، مدیریت ارشد باید آگاهی داشته باشد و اعلام نماید که اهمیت اجزای این نظارت و کنترل مدیریت ریسک مورد شناسایی قرار گرفته است.

۵۳- پرونده‌های اعتباری باید شامل تمامی

اطلاعات لازم برای تعیین وضعیت‌های جاری و ام‌گیرنده یا طرف معامله و همچنین، اطلاعات کافی برای پیگیری تصمیمات گرفته شده و کلیه سوابق اعتبار باشند. برای مثال، پرونده‌های اعتباری باید شامل صورت مالی جاری، تحلیل مالی و اسناد مربوط به درجه‌بندی‌های داخلی، یادداشت‌های داخلی، نامه‌های مرجع و ارزیابی‌ها باشد. تجدیدنظر عملکرد وام باید تعیین نماید که پرونده‌های اعتبار کامل بوده و تمام مصوبات و سایر اسناد لازم دریافت شده است.

اصل ۹: بانک‌ها باید دارای سیستمی برای

نظارت بر شرایط هر یک از اعتبارات، شامل تعیین کفایت ذخایر و اندوخته‌ها باشند.

۵۴- بانک‌ها نیاز دارند که روش‌های جامع و

سیستم اطلاعاتی را برای نظارت بر شرایط هر اعتبار و نیز وام‌گیرنده منفرد در بین پورتفوی مختلف بانک بکار برند. لازم است که این روش‌ها یک معیار برای تشخیص و گزارش مسایل بالقوه اعتبارات و سایر معاملات را تعریف کند تا اطمینان حاصل شود که روش‌های مذکور مورد نظارت مداوم قرار گرفته‌اند و نیز فعالیت‌های اصلاحی ممکن، طبقه‌بندی شده و مورد بازنگری قرار می‌گیرند.

۵۵- سیستم بازرسی اعتبار موثر باید تمهیدات

لازم را برای تحقق موارد زیر در برگیرد:

● حصول اطمینان از اینکه بانک از شرایط مالی

جاری وام‌گیرنده یا طرف معامله اطلاع دارد.

● نظارت بر تطابق با توافقات موجود.

● تشخیص قابلیت اجرا و پوشش کافی وثایق

باتوجه به شرایط جاری وام‌گیرنده.

● تعریف قصور در پرداخت‌های قرارداد و

طبقه‌بندی مشکلات بالقوه اعتبار به صورت روزآمد.

● به بانک‌ها توصیه می‌شود که در رابطه با درجه‌بندی ریسک اعتباری، تمهیدات لازم بسوی سیستم مدیریت ریسک اعتباری را توسعه و گسترش دهند.

مختلف مانند توافقات مربوط به وام‌ها می‌باشد.

۵۰- با فرض دامنه وسیع مسوولیت و وظیفه

مدیریت ریسک، ساختار سازمانی آن با توجه به اندازه و تخصص بانک متفاوت است. در بانک‌های بزرگتر، مسوولیت برای اجزای مختلف مدیریت اعتبارات معمولاً به بخش‌های مختلف محول می‌شود و در بانک‌های کوچکتر، تعداد محدودی از افراد باید عملیات متعددی را انجام دهند. جایی که افراد عملیات حساسی را مانند نگهداری اسناد کلیدی، انتقال پول و وارد نمودن محدودیت‌ها به پایگاه اطلاعاتی کامپیوتر انجام می‌دهند، باید به مدیرانی که مستقل از سازمان تجاری و فرآیند تصویب اعتبار هستند، گزارش بدهند.

۵۱- بانک‌ها به منظور گسترش محدودیت

مدیریت اعتبار، باید از موارد زیر اطمینان حاصل نمایند:

● کارایی و اثربخشی اداره فعالیت‌های مدیریت

اشاره

در بخش‌های قبلی، اصول و مقدمات و محیط‌های مناسب ریسک اعتباری و همچنین، رویه‌های شایسته برای اعطای اعتبار سالم و بی‌نقص را که توسط کمیته نظارت بانکی بال (سوئیس) توصیه شده است، مورد بررسی قرار دادیم و اینک ادامه این بحث را ملاحظه می‌فرمایید.

بانک و اقتصاد

۴- حفظ ضوابط اجرایی اعتباری مناسب، محاسبات و بررسی فعالیت‌ها

اصل ۸: بانک‌ها باید دارای سیستمی به منظور مدیریت مستمر انواع پورتفوی دارای ریسک اعتباری باشند.

۴۹- مدیریت ریسک، عنصری مهم برای حفظ سلامت و بی‌عیب بودن فعالیت‌های یک بانک می‌باشد. زمانی که اعتباری اعطا می‌شود، واحد تجاری که معمولاً با تیم پشتیبانی مدیریت اعتباری در ارتباط است، مسوولیت دارد که از وضعیت اعتبار مزبور اطمینان حاصل نماید. این امر شامل نگهداری روزآمد سوابق اعتبار، کسب اطلاعات مالی جاری، ارسال سوابق تجدید اعتبار و تهیه و تدارک مستندات

● هدایت مسایل فوری برای مدیریت حل مشکلات.

۵۶- افراد خاصی باید مسوولیت بازرسی کیفیت اعتبار را داشته باشند. بر این اساس، باید اطمینان حاصل شود که اطلاعات مربوط به افرادی که ریسک داخلی اعتبار را تعیین می‌نمایند، ارسال می‌شود. به علاوه، افرادی باید مسوول شوند تا به طور مستمر هر وثیقه و تضمین مربوط را کنترل و بازرسی کنند. این بازرسی، بانک را در ایجاد تغییرات لازم در توافقات انجام شده و نیز نگهداری ذخایر کافی برای ضرر و زیان اعتباری، یاری می‌نماید. در تعیین این مسوولیت‌ها، مدیریت بانک باید تضادهای بالقوه منافع را، به خصوص برای کارکنانی که براساس شاخص‌هایی چون حجم وام‌ها، کیفیت پورتفوی و سودآوری کوتاه‌مدت مورد قضاوت گرفته‌اند و یا به آنها پاداش داده می‌شود، مورد شناسایی قرار دهد.

اصل ۶۰: به بانک‌ها توصیه می‌شود که تسهیلات لازم برای سیستم‌های داخلی در رابطه با درجه‌بندی ریسک اعتباری در سیستم مدیریت ریسک اعتباری را توسعه و گسترش دهند. سیستم‌های درجه‌بندی باید با طبیعت، اندازه و میزان پیچیدگی فعالیت‌های بانک تطابق داشته باشد.

۵۷- سیستم درجه‌بندی ریسک داخلی، یکی از ابزارهای مهم در کنترل کیفیت اعتبارات تلقی می‌شود که مثل پورتفوی کلی برای بانک‌ها مفید است. یک سیستم درجه‌بندی ریسک داخلی با ساختار خوب و مناسب، یکی از ابزارهای مفید در درجه‌بندی ریسک اعتباری و خطرات مختلفی است که می‌تواند بانک‌ها را تهدید کند. این امر می‌تواند به آرایه تعریف دقیقتر از ویژگی‌های کلی پورتفوی اعتباری، تمرکز اعتبارات، مشکلات اعتباری و کفایت ذخایر وام‌های معوق منجر شود. سیستم‌های درجه‌بندی ریسک داخلی که به تفصیل تعریف می‌شوند، اساساً در بانک‌های بزرگتر مورد استفاده قرار می‌گیرند که در تعیین میزان تخصیص سرمایه داخلی، نرخ‌گذاری اعتبارات و سودآوری مبادلات و روابط بانک‌ها نقش بسزایی را ایفا کنند.

۵۸- یک سیستم درجه‌بندی ریسک داخلی، اعتبارات را در طبقه‌های مختلفی از طریق درجه‌بندی حساب‌ها از نظر ریسک، دسته‌بندی می‌کند. سیستم‌های ساده ممکن است در رابطه با اعتبارات، دارای چندین طبقه تحت عنوان رضایت و عدم رضایت باشند، در حالیکه سیستم‌های مفیدتری با طبقات متعدد، رضایت از اعتبارات را با ریسک‌های اعتباری مرتبط و مختلف مطرح می‌سازند. بانک‌ها باید در توسعه این سیستم‌ها تصمیم بگیرند که آیا

نرخ ریسک وام‌گیرندگان با طرف معامله را ارزیابی کنند یا اینکه ریسک مربوط به یک مبادله خاص را؟ یا هر دو را؟

۵۹- درجه‌بندی ریسک داخلی، یکی از ابزارهای مهم در کنترل ریسک اعتباری بشمار می‌رود. سیستم درجه‌بندی ریسک اعتباری بانک‌ها در جهت تسهیل شناسایی تغییرات در پورتفوی ریسک باید دارای شاخص‌هایی باشد تا خرابی‌های موجود یا بالقوه ریسک اعتباری را پاسخگو باشد. درجه‌بندی و تشخیص اعتبارات نامناسب، موضوعی است که باید کنترل و بررسی بیشتری را به خود اختصاص دهد. به عنوان مثال، مدیریت ارشد از طریق استعلام از واحدهای اعتباری براساس فعالیت‌های انجام شده و نیز مطابقت با قوانین موجود، می‌تواند بررسی‌های لازم را بعمل آورد. درجه‌بندی ریسک داخلی می‌تواند از طریق مدیریت صف در بخش‌های مختلف به منظور شناسایی نقص‌های موجود در خصوصیات جاری پورتفوی اعتباری و کمک به تعیین تغییرات ضروری و مورد نیاز در راهبرد (استراتژی) اعتباری صورت پذیرد. در نتیجه، می‌توان گفت که دریافت گزارش‌های دوره‌ای از شرایط پورتفوی اعتباری که بر مبنای فوق درجه‌بندی شده‌اند، توسط هیأت مدیره و مدیریت ارشد، یک امر

● یک سیستم درجه‌بندی ریسک داخلی با ساختار خوب و مناسب، یکی از ابزارهای مفید در درجه‌بندی ریسک اعتباری و خطرات مختلفی است که می‌تواند بانک‌ها را تهدید کند.

بسیار مهم می‌باشد.

۶۰- درجه‌بندی ریسک اعتباری باید دارای خصوصیتی باشد تا از آن طریق در رابطه با وام‌گیرندگان و طرف‌های معامله‌ای که با درخواست آنها موافقت شده، به صورت دوره‌ای بازنگری‌های لازم انجام شود. همچنین، کلیه اعتبارات باید متناسب با شرایط (بهبود یا نامساعد بودن) آنها، از یک درجه‌بندی جدید پیروی نمایند، زیرا حصول اطمینان از دقت و سازگاری درجه‌بندی داخلی با کیفیت کلیه اعتبارات و پاسخگو بودن کارگزاری با تأیید این گونه درجه‌بندی، از اهمیت بیشتری برخوردار می‌باشد و باید بررسی‌های مربوطه در جهت اعتبارات نگران‌کننده، کافی و مطمئن باشد. همچنین، تجارب و آزمون‌های دوره‌ای در زمینه تطبیق و دقت درجه‌بندی که توسط گروه بررسی اعتبارات مربوطه صورت می‌پذیرد، از دیگر مواردی

است که از اهمیت دوچندانی برخوردار است.

اصل ۶۱: بانک‌ها باید دارای سیستم‌های اطلاعاتی و تکنیک‌های تحلیلی باشند تا مدیریت را در اندازه‌گیری ریسک اعتباری و ضروریات آن در فعالیت‌های مربوط به اقسام ترازنامه و خارج از ترازنامه قادر سازند. سیستم‌های اطلاعاتی باید توان آرایه اطلاعات کافی از ترکیب پورتفوی اعتباری را که شامل شناسایی هر گونه تمرکز ریسک است، دارا باشند.

۶۱- بانک‌ها باید روش‌شناسی‌هایی را که آنها را قادر به تبیین کمی ریسک و خطرات ناشی از وام‌گیرندگان و طرف معامله می‌نمایند، دارا باشند. همچنین، بانک‌ها باید قادر به تحلیل ریسک اعتباری از سطوح مختلف پورتفوی و محصولات در جهت شناسایی هر گونه حساسیت ویژه یا تمرکز ریسک باشند. سنجش ریسک اعتباری باید شامل حساب‌های زیر باشد:

● ماهیت ویژه اعتبار (اصل و فرع وام‌ها، تسهیلات و غیره) و شرایط تأمین مالی و قراردادی (سررسید، نرخ بازگشت و غیره).

● سوابق خطر احتمالی تا سررسید با توجه به نوسانات بالقوه بازار.

● وجود وثیقه یا ضمانت‌ها.

● میزان بالقوه قصور در پرداخت بدهی‌ها براساس درجه‌بندی ریسک داخلی.

تحلیل داده‌های ریسک اعتباری باید براساس یک دوره مناسب و محدودیت‌های مورد نظر صورت پذیرد. بانک‌ها باید از تکنیک‌های سنجشی که متناسب با پیچیدگی و سطوح ریسک‌های مربوط به فعالیت‌هایشان و نیز براساس داده‌های کافی و نیز ارزش دوره‌ای باشد، استفاده کنند.

۶۲- اثربخشی فرآیند محاسبه ریسک اعتباری بانک‌ها به طور چشمگیری به کیفیت سیستم اطلاعاتی مدیریت بستگی دارد. اطلاعات تولید شده از چنین سیستم‌هایی، هیأت مدیره و کلیه سطوح مدیریت را در اجرای کامل وظایف که شامل تعیین سطح کفایت سرمایه است، توانمند می‌سازد. بنابراین، کیفیت، تفصیل و زمان‌بندی اطلاعات دارای نقش حیاتی است. به ویژه اطلاعات مربوط به ترکیب و کیفیت پورتفوی‌های مختلف براساس تلفیق فعالیت‌های بانک به صورت یک مجموعه واحد، به مدیریت امکان ارزیابی سریع و دقیق سطوح ریسک اعتباری را که بانک‌ها با آن مواجه هستند، می‌دهد. انجام این امر از طریق فعالیت‌های مختلف و تعیین اینکه «آیا عملکرد بانک مطابق با استراتژی ریسک اعتباری است یا نه؟» امکان‌پذیر است.

۶۳- بانک‌ها باید از طریق کنترل واقعی خطرات (Exposures)، محدودیت‌های لازم را ایجاد نمایند. وجود سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت در بانک‌ها به منظور حصول اطمینان از ایجاد محدودیت‌های لازم در جهت ریسک یا در نظر گرفتن دیدگاه‌های مدیریت ارشد بانک، یک امر بسیار حیاتی است. کلیه خطرات باید در سیستم‌های تعیین و سنجش محدودیت‌های ریسک لحاظ شده باشد. سیستم‌های اطلاعاتی بانک باید در انجام خطرات اعتباری ناشی از وام‌گیرندگان و طرف‌های معامله و نیز گزارش‌های موردی در رابطه با محدودیت‌های ریسک اعتباری از نظر زمان و مناداری، توانمند باشد.

۶۴- بانک‌ها باید دارای سیستم‌های اطلاعاتی باشند که بتواند مدیریت را در تشخیص هرگونه تمرکز ریسک در قالب پورتفوی اعتباری توانمند سازد. کافی بودن و کفایت مفاد و محتوای اطلاعات باید به صورت ادواری از طریق مدیران صف و مدیریت ارشد مورد بررسی قرار گیرد تا اطمینان حاصل شود که با پیچیدگی‌های کسب و کار مطابقت دارند. مضافاً اینکه، بانک‌ها باید نسبت به طراحی سیستم‌های اطلاعاتی که بتواند پورتفوی اعتباری را از نقطه‌نظر اختیارات تحلیل کند، اقدام نمایند. این امر از طریق آزمون فشار (Stress Testing) امکان‌پذیر است.

اصل ۱۲: بانک‌ها باید دارای سیستم‌هایی باشند که بتواند کنترل‌های لازم را در ترکیب جامع و کیفیت پورتفوی اعتباری انجام دهد.

۶۵- بانک‌ها باید بر خطاهای عملکرد مربوط به تک تک اعتبارات بیمانی (قراردادی) به منظور مدیریت فراگیر ریسک اعتباری، تمرکز داشته باشند. تا زمانی که این تمرکز از اهمیت دوچندان برخوردار است، بانک‌ها به داشتن سیستم‌های کنترلی فراگیر از ترکیب و کیفیت پورتفوی‌های اعتباری مختلف نیازمند می‌باشند. این سیستم باید با ماهیت، اندازه سازمانی و پیچیدگی پورتفوی بانک‌ها سازگاری داشته باشد.

۶۶- یکی از منابع دایمی مشکلات اعتباری در بانک‌ها، تمرکز در پورتفوی اعتباری آنهاست. تمرکز ریسک به شکل‌های مختلف مطرح شده و می‌تواند به هنگام تشابه ویژگی‌های تعداد قابل توجهی از اعتبارات، افزایش پیدا کند. تمرکز زمانی اتفاق می‌افتد که پورتفوی بانک دارای سطح بالایی از اعتبارات مستقیم یا غیرمستقیم زیر باشد:

- اعتبارات پرداخت شده به طرف‌های معامله.
- اعتبارات پرداخت شده به طرف‌های معامله وابسته به هم، مثل شرکت‌های تأمین مالی وابسته،

شرکای مشترک، مدیریت، تحقیق و توسعه بازاریابی و یا ترکیبی از آنها.

● اعتبارات پرداختی به یک صنعت خاص یا بخش اقتصادی.

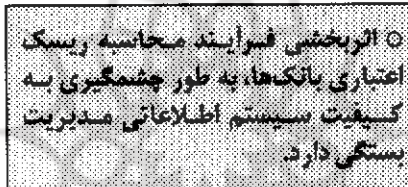
● اعتبارات پرداختی به یک منطقه جغرافیایی.

● اعتبارات پرداختی به یک کشور خارجی یا گروهی از کشورها که اقتصاد آنها به شدت به هم وابسته‌اند.

● اعتبارات پرداختی به نوعی از تسهیلات اعتباری.

● اعتبارات پرداختی به نوعی تضمین.

همچنین، تمرکز ممکن است بر روی اعتباراتی که از نظر سررسید یکسان هستند، اتفاق بیفتد. تمرکز می‌تواند از پیچیدگی بیشتر یا وابستگی دقیق اعتبارات در پورتفوی سرچشمه گرفته باشد. تمرکز ریسک فقط در اعطای وام بکار گرفته نمی‌شود، بلکه شامل کلیه فعالیت‌های بانکی می‌شود که یا به ماهیت آنها و یا به ریسک مربوط به طرف‌های معامله بستگی دارد. یک تمرکز سطح بالا، بانک را وادار به

رویاریابی با تغییرات در حوزه‌هایی که اعتبارات متمرکز شده است، می‌نماید.

۶۷- در بسیاری از موارد، بانک‌ها به دلیل حوزه تجاری، محل جغرافیایی و یا عدم دسترسی به وام‌گیرندگان متعدد و طرف‌های معامله، از تمرکز که ممکن است مشکلات زیادی را ایجاد نماید، اجتناب ورزیده و یا میزان آن را کاهش می‌دهند. به علاوه، بانک‌ها ممکن است بخواهند تخصصان خود را در یک صنعت خاص یا یک بخش اقتصادی از نظر سرمایه تأمین کنند. همچنین، یک بانک ممکن است تمایل داشته باشد که در مورد مناسب بودن تمرکز ریسک مطمئن و بدست آوردن آن، تصمیم‌گیری نماید. در نتیجه، بانک‌ها نباید صرفاً براساس تمرکز، تحلیل اعتباری انجام بدهند. بانک‌ها ممکن است به استفاده از گزینه‌ها به منظور کاهش یا ملایم کردن میزان تمرکز نیز نیاز داشته باشند. محاسبات مزبور می‌توانند به منظور نرخ‌دهی ریسک اضافی مورد استفاده قرار بگیرند. همچنین، این محاسبات باید در موضوعاتی چون نگهداری سرمایه به منظور جبران ریسک‌های اضافی و استفاده از اعطای وام به صورت مشاع به منظور کاهش وابستگی به یک بخش خاص

اقتصادی یا گروهی از وام‌گیرندگان مربوطه مفید فایده واقع شود. بانک‌ها باید در انجام مبادلات با وام‌گیرندگان یا طرف‌های معامله، یک‌ه از فعالیت‌های اعتباری آگاهی لازم را نداشته باشند، مراقب باشند.

همچنین، بانک‌ها باید در معامله با افرادی که با فعالیت‌های اعتباری (که به علت متنوع بودن به طور کامل و به سادگی قابل فهم نیستند) درگیر نمی‌باشند، احتیاط نمایند.

۶۸- بانک‌ها امکانات جدیدی را به منظور مدیریت تمرکز اعتبارات و دیگر مسایل پورتفوی دارا می‌باشند. این امر شامل ساز و کارهایی چون اعطای وام، فرع (سود) وام، برنامه‌های مربوط به اوراق قرضه و دیگر بازارهای ثانویه وام می‌باشد، در حالیکه ساز و کارهای مربوط به مسایل تمرکز پورتفوی در برگیرنده ریسک‌هایی است که باید تشخیص داده شده و اداره شوند. در نتیجه، زمانی که بانک‌ها برای بهینه کردن این ساز و کارها تصمیم می‌گیرند، ابتدا به داشتن خطمشی‌ها و رویه‌هایی نیازمند هستند تا بتوانند کنترل‌های لازم را انجام بدهند.

اصل ۱۳: بانک‌ها زمانی که تک تک اعتبارات و پورتفوی اعتباری خود را ارزیابی می‌کنند، باید تغییرات بالقوه آتی در شرایط اقتصادی را نیز در تمرکز اعتباری لحاظ بکنند. همچنین، بانک‌ها باید خطرات ریسک اعتباری آنها را در شرایط بحرانی و پردغدغه ارزیابی نمایند.

۶۹- یک عنصر مهم در مدیریت ریسک اعتباری سالم و درست، این است که به طور بالقوه چقدر امکان ضرر در اعتبارات و در پورتفوی اعتباری مختلف افراد وجود دارد. کارسازی این اطلاعات در تحلیل کفایت سرمایه و تأمین آن مهم می‌باشد. بررسی این امر و تجربه آن می‌تواند نکات مبهم قبلی مربوط به خطرات ریسک اعتباری بالقوه برای بانک‌ها را آشکار سازد. ارتباط بین طبقه‌های مختلف و مشابه ریسک باید در جهت مقابله با زمان‌های بحرانی و تقویت آن، به طور کامل فهمیده شود. در تشریح این حالت، ممکن است همبستگی قابل توجهی از ریسک‌های مختلف، به ویژه ریسک بازار و ریسک اعتباری وجود داشته باشد. تحلیل‌های سناریو (Scenario Analysis) و آزمون فشار (Stress Testing) روش‌های مفیدی برای بررسی و ارزیابی مسایل بالقوه می‌باشند.

۷۰- در روش آزمون فشار، باید رویدادهای ممکن تعریف شوند و یا تغییرات آتی در شرایط اقتصادی که می‌توانند بر روی ریسک اعتباری بانک و ارزیابی توان بانک در مقاومت در برابر این گونه

تغییرات تأثیر منفی داشته باشند، مورد شناسایی قرار بگیرند. بدین منظور، بانک‌ها باید سه حوزه را به صورت مفید آزمون کنند که عبارتند از:

- رکود اقتصادی یا صنعتی.
- رویدادهای مربوط به ریسک بازار.
- شرایط نقدینگی.

از طریق آزمون فشار، می‌توان اصلاحات ساده و مرتبط را در پیش‌فرض‌های مربوط به یک یا چند تأمین مالی انجام داد. همچنین، متغیرهای اقتصادی و ساختاری که به طور اغراق‌آمیزی در مدل‌های تأمین مالی لحاظ شده‌اند، از طریق آزمون فشار قابل اصلاح هستند. نوعاً بانک‌های فعال بین‌المللی از شیوه اخیر استفاده می‌کنند.

۷۱- اگر چنانچه از روش آزمون فشار استفاده شود، نتیجه و ستانده آزمون باید از طریق مدیریت ارشد به صورت ادواری مورد بازنگری قرار گیرد و عملیات مناسب و به موقعی به منظور عدم تعدی از محدودیت‌های تعیین شده، انجام پذیرد. همچنین، این ستانده باید در فرآیند تعیین و روزآمد کردن خط‌مشی‌ها و محدودیت‌ها مورد استفاده قرار گیرد.

۷۲- بانک‌ها باید موقعیت‌های مختلف از قبیل رکود اقتصادی در بخش‌های خاص، رکود در کل اقتصاد، قصور و کوتاهی‌های بیشتر از حد مورد انتظار و یا ترکیبی از رخدادهای بازار و اعتبارات را که منشاء زیان‌های قابل توجه و مشکلاتی در نقدینگی هستند، تشخیص داده و تعریف کنند. این تحلیل‌ها باید براساس تلفیق فعالیت‌های بانک به صورت یک مجموعه واحد انجام پذیرد. همچنین، تحلیل‌های آزمون فشار باید در برگردنده طرح‌های اقتضایی (مشروط) برای انجام فعالیت‌های مدیریت براساس سناریوی مشخص باشد. این تحلیل‌ها می‌تواند تکنیک‌هایی چون پوشش پیامدهای مورد نظر یا کاهش میزان ضرر و زیان احتمالی ناشی از آن را دربرگیرد.

۵- حصول اطمینان نسبت به کیفیت کنترل‌های ریسک اعتباری

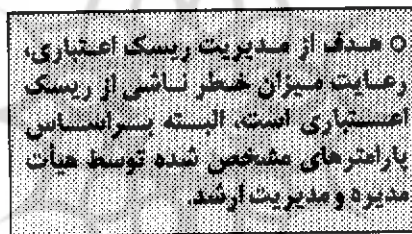
اصل ۱۴: بانک‌ها باید سیستم مستقل برای ارزیابی مداوم فرآیندهای مدیریت ریسک اعتباری بانک را دارا بوده و نتایج مطالعات خود را به طور مستقیم به هیأت مدیره و مدیریت ارشد ارائه نمایند.

۷۳- بانک‌ها باید به علت وجود نقطه‌نظرهای مختلف بین افراد در خصوص اعطای اعتبار، یک سیستم گزارش‌دهی و بررسی داخلی کارآ به منظور مدیریت مؤثر پورتفوهای مختلف بانک داشته باشند. این سیستم، باید اطلاعات کافی به منظور ارزیابی عملکرد مدیریت حسابداری و شرایط پورتفو

اعتباری را در اختیار هیأت مدیره و مدیریت ارشد قرار دهد.

۷۴- بررسی‌های اعتباری داخلی که توسط افراد مستقل از فعالیت‌های بازرگانی هدایت می‌شوند، نقطه‌نظرات مهمی را در ارتباط با اعتبارات به طور مجزا و کیفیت پورتفوی اعتباری، در اختیار بانک می‌گذارند. چنین واحد بررسی اعتباری، می‌تواند در ارزیابی کل فرآیند مدیریت اعتباری، تشخیص صحت درجه‌بندی ریسک داخلی و قضاوت در مورد اینکه آیا مدیریت حسابداری، کنترل مناسبی بر کلیه اعتبارات دارد، مفید باشد. مقام بررسی اعتباری باید به طور مستقیم به هیأت مدیره، کمیته دارای مسوولیت حسابرسی و یا به مدیریت ارشد فاقد اختیار وام‌دهی (مثل مدیریت ارشد در واحد کنترل ریسک) گزارش‌های لازم را ارائه دهد.

اصل ۱۵: بانک‌ها باید از مدیریت مناسب واحد اعطای اعتبارات و میزان خطر اعتباری در سطوح مختلف اعتبارات و نیز مطابقت آن با معیارهای

احتیاطی و محدودیت‌های داخلی اطمینان حاصل نمایند. همچنین، بانک‌ها باید کنترل‌های داخلی را ایجاد و آن را تقویت نموده و نیز سایر تمهیدات را به منظور حصول اطمینان از خط‌مشی‌ها، رویه‌ها و محدودیت‌ها، به طور مستمر جهت بکارگیری به سطوح مناسب مدیریت گزارش نمایند.

۷۵- هدف از مدیریت ریسک اعتباری، رعایت میزان خطر ناشی از ریسک اعتباری براساس پارامترهای مشخص شده توسط هیأت مدیره و مدیریت ارشد می‌باشد. برقراری و تقویت کنترل‌های داخلی، محدودیت‌های داخلی و سایر تمهیدات، به عدم تجاوز از سطوح مورد قبول ریسک اعتباری توسط بانک‌ها کمک خواهد کرد. اینگونه سیستم‌ها، مدیریت بانک را در رعایت مداوم اهداف ریسک اعتباری ایجاد شده، توانمند خواهند ساخت.

۷۶- سیستم‌های محدودیت باید این اطمینان را ایجاد نمایند که اعطای اعتبارات در حد بیش از سقف تعیین شده، با واکنش سریع مدیریت روبرو خواهد شد. یک سیستم محدودیت مناسب باید مدیریت را در کنترل میزان خطر ناشی از ریسک

اعتباری، بحث‌های اساسی درباره فرصت‌ها و ریسک‌ها و نیز کنترل واقعی ریسک براساس سقف ریسک اعتباری از قبل تعیین شده، یاری نماید.

۷۷- حسابرسان داخلی فرآیند ریسک اعتباری باید به صورت دوره‌ای فعالیت‌های اعتباری را از طریق معیارهای از قبل تعیین شده، با خط‌مشی‌ها و رویه‌های بانک مطابقت داده و این اطمینان را ایجاد کنند که چارچوب‌های تعیین شده توسط هیأت مدیره، رعایت شده و وجود، کیفیت، و ارزش اعتبارات به طور جداگانه به مدیریت ارشد گزارش شده است. همچنین، حسابرسان باید حوزه‌هایی را که فرآیند مدیریت ریسک اعتباری، خط‌مشی‌ها و رویه‌ها دارای نقاط ضعف می‌باشند، تشخیص دهند.

اصل ۱۶: بانک‌ها باید دارای سیستم‌هایی به منظور رفع بموقع مشکلات مربوط به اعتبارات معوق، مدیریت اعتبارات مساله‌دار و یا موارد مشابه باشند.

۷۸- تشخیص اعتبارات مساله‌ساز و ضعیف، یکی از دلایل استقرار فرآیند نظام‌مند بررسی اعتبارات محسوب می‌شود. کاهش کیفیت اعتبارات، زمانی که گزینه‌های بیشتر و قابل دسترسی برای بهبود وضعیت اعتبارات وجود داشته باشد، باید در گام‌های اولیه شناسایی شود. بانک‌ها باید یک فرآیند مدیریت قوی و منضبط برای اداره اعتبارات و ایجاد سیستم‌های تشخیص مشکل داشته باشند.

۷۹- خط‌مشی‌های ریسک اعتباری بانک، باید چگونگی مدیریت اعتبارات مشکل‌زا را مشخص نمایند. بانک‌ها از سازماندهی و روش‌های مختلفی برای مدیریت اعتبارات مساله‌ساز استفاده می‌کنند. مسوولیت چنین اعتباراتی براساس حجم و ماهیت اعتبارات و نیز دلیل مشکل‌زایی آن، ممکن است به واحد بازرگانی، بخش‌های تخصصی یا ترکیبی از هر دو واگذار شود.

۸۰- اجرای برنامه‌های مؤثر به منظور مدیریت ریسک در پورتفوی بانک، بسیار حیاتی است. زمانی که مسایل اعتباری قابل توجهی ایجاد شده باشد، تفکیک واحدهای اجرایی از حوزه‌هایی که با اعتبارات ارتباط دارند، مهم است. منابع اضافی، تخصص و تمرکز بر روی بخش اجرایی، معمولاً می‌تواند نتایج حاصله را بهبود بخشد. یک بخش اجرایی می‌تواند به توسعه یک استراتژی مؤثر به منظور بهبود اعتبارات مساله‌ساز یا افزایش مقدار بازپرداخت، کمک نماید. همچنین، یک بخش اجرایی مجرب می‌تواند نتایج ارزشمندی را نسبت به ساختاردهی‌های مجددی که توسط واحد بازرگانی طراحی شده‌اند، ارائه دهد.

ادامه دارد